Elżbieta OGONOWSKA-SCHWEITZER

CERTYFIKACJA WYROBÓW ELEKTROTECHNICZNYCH PROWADZONA W SIECI BADAWCZEJ ŁUKASIEWICZ – – INSTYTUCIE ELEKTROTECHNIKI

STRESZCZENIE *W artykule przedstawiono proces dobrowolnej certyfikacji wyrobów elektrotechnicznych realizowany przez kompetentną i niezależną od dostawcy i odbiorcy jednostkę oceniającą zgodność.*
Opisano etapy procesu certyfikacji realizowanego zgodnie z programem typu 1a. Podano grupy wyrobów, które są w zakresie certyfikacji jednostki oceniającej zgodność.

Słowa kluczowe: *certyfikacja, wyroby, program, normy, wymagania*

1. WSTĘP

Jednostka Certyfikująca Wyroby Elektrotechniczne Sieci Badawczej Łukasiewicz – – Instytutu Elektrotechniki prowadzi, jako strona trzecia, dobrowolną certyfikację zgodności wyrobów elektrotechnicznych. Kompetencje Jednostki potwierdza certyfikat akredytacji nr AC 168 Polskiego Centrum Akredytacji w zakresie spełniana wymagań normy odniesienia [1].

Proces certyfikacji przeprowadzony przez Jednostkę zapewnia swoim klientom oraz odbiorcom ich wyrobów, rzetelną, bezstronną, niezależną i kompetentną ocenę wyrobów, potwierdzającą spełnianie przez nie wymagań norm / dokumentów normatywnych. Pozytywny wynik oceny, potwierdzony certyfikatem zgodności z wymaganiami norm / dokumentów normatywnych, zwiększa zaufanie odbiorców do wyrobu w zakresie deklarowanych parametrów.

dr inż. Elżbieta OGONOWSKA-SCHWEITZER
e-mail: e.ogonowska@iel.pl

Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Elektrotechniki,
ul. M. Pożaryskiego 28, 04-703 Warszawa

PRACE INSTYTUTU ELEKTROTECHNIKI, ISSN-0032-6216, LXVI, zeszyt 281, 2020

Badane i oceniane próbki są reprezentatywne dla później produkowanych egzemplarzy wyrobów, które mogą być określone przez klienta jako wytworzone zgodnie z certyfikowanym typem. Posiadacz certyfikatu, producent lub importer, ma prawo do stosowania uzyskanego certyfikatu jako podstawy do oświadczania, że kolejne wyprodukowane egzemplarze wyrobów spełniają wyspecyfikowane w certyfikacie wymagania.

Doświadczenie, wiedza specjalistyczna pracowników Instytutu oraz posiadane zaplecze laboratoryjne umożliwiają prowadzenie certyfikacji wyrobów według programu certyfikacji PCW1/NCW/DN typu „1a”, opracowanego zgodnie z zaleceniami normy [2].

Zakres certyfikacji Jednostki certyfikującej obejmuje normy odniesienia dla grup wyrobów zgodnie z Międzynarodową Klasyfikacją Norm ICS:

- 13.260 Urządzenia wyroby i środki ochrony przed porażeniem;
- 17.220 Przyrządy pomiarowe wielkości elektrycznych i magnetycznych;
- 29.020 Elektryczne i elektroniczne wyposażenie maszyn;
- 29.120 Osprzęt elektryczny;
- 29.130 Aparatura łączeniowa i sterownicza;
- 29.140 Lampy i ich wyposażenie;
- 29.180 Transformatory. Dławiki;
- 29.200 Prostowniki. Przetworniki. Stabilizowane źródła zasilania;
- 29.240 Urządzenia elektroenergetycznych sieci przesyłowych i rozdzielczych;
- 29.280 Urządzenia trakcji elektryczne;
- 31.060 Kondensatory;
- 33.100 Odbiorniki energii elektrycznej (zakres EMC).

2. PROCES CERTYFIKACJI

W Programie certyfikacji PCW1/NCW/DN są przedstawione wymagania, zasady i procedura certyfikacji, którym poddaje się próbkę wyrobu, w celu potwierdzenia zgodności jego właściwości z wymaganiami określonymi w dokumentach normatywnych (normy, inne dokumenty odniesienia).

Proces certyfikacji dotyczy badania co najmniej jednej próbki wyrobu i jej oceny pod względem zgodności z wymaganiami dokumentów odniesienia.

Certyfikat jest wydawany dla typu wyrobu, którego właściwości są określone w certyfikacie. Kolejne wyprodukowane egzemplarze wyrobów nie są objęte certyfikacją.

Proces certyfikacji składa się z następujących działań:

- Złożenie i przegląd wniosku o certyfikację wyrobu;
- Ocena;
- Przegląd;
- Decyzja w sprawie certyfikacji;
- Wydanie certyfikatu.

Personel Zespołu Certyfikacji Wyrobów Elektrotechnicznych udziela klientowi niezbędnych informacji dotyczących: procedury certyfikacji wyrobów, przepisów, zakresu wymagań certyfikacyjnych oraz pochodzących z norm, w odniesieniu do których wyroby klienta będą poddawane ocenie, dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia certyfikacji, opłatach, prawach i obowiązkach klienta zawartych w umowie.

Wszelkie informacje dotyczące klientów oraz wyrobów uzyskane we wszystkich etapach procesu certyfikacji i nadzoru są traktowane przez Jednostkę Certyfikującą Wyroby Elektrotechniczne jako poufne.

2.1. Złożenie i przegląd wniosku o certyfikację

Zgłoszenia wyrobu do certyfikacji dokonuje producent lub importer składając wniosek w formie papierowej lub elektronicznie. Wniosek jest dostępny na stronie www.iel.pl → Usługi certyfikacyjne.

Jeżeli klientem jest importer, to powinien mieć zawarte porozumienia z producentem wyrobów, gwarantujące spełnianie przez wyroby wymagań będących podstawą certyfikacji.

Do wniosku powinny być dołączone:

- Dokumentacja techniczna w uzasadnionym zakresie, pozwalająca na jednoznaczną identyfikację wyrobu (np. karty katalogowe, instrukcje montażu, instrukcje obsługi, dokumentacja konstrukcyjna);
- sprawozdanie z badań wyrobów w wymaganym zakresie wykonanych w laboratorium badawczym Instytutu lub innym dowolnym, niezależnym od klienta laboratorium akredytowanym zgodnie z wymaganiami normy [3],
- wpis do rejestru sądowego lub do ewidencji działalności gospodarczej Wnioskodawcy (kserokopia lub skan),
- oświadczenie prawomocnie podpisane o identyczności wyrobu certyfikowanego i badanego wymienionego w dołączonym sprawozdaniu z badań (jeżeli jest wymagane),
- kopie certyfikatów Systemu Zarządzania.

Przegląd wniosku i załączonej dokumentacji jest przeprowadzany przez wyznaczonego specjalistę, pod względem formalnym i merytorycznym. Jednostka musi mieć pewność, że uzyskała wszystkie informacje niezbędne do przeprowadzenia procesu certyfikacji zgodnie z programem certyfikacji dotyczące: klienta i wyrobu, norm i/lub dokumentów normatywnych oraz zakresu certyfikacji, kompetencji i możliwości prowadzenia działalności certyfikacyjnej w tym zakresie.

Gdy wynik przeglądu wniosku jest pozytywny, wniosek jest rejestrowany. W przypadku negatywnej oceny wnioskodawca jest informowany o przyczynie odmowy przyjęcia wniosku do realizacji.

Jednostka nie podejmuje się określonej certyfikacji, jeżeli brakuje jej jakichkolwiek kompetencji lub możliwości wymaganych do podjęcia takiej działalności certyfikacyjnej.

Pomiędzy Klientem, którego wniosek przyjęto do realizacji a Siecią Badawczą Łukasiewicz – Instytutem Elektrotechniki zawierana jest umowa o certyfikacji, która określa wzajemne prawa i zobowiązania oraz wymagania dotyczące stosowania certyfikatu w okresie jego ważności.

2.2. Ocena

W programie certyfikacji PCW 1/NCW/DN typu 1a wyroby oceniane są na podstawie dokumentacji z badań typu oraz dokumentacji technicznej wyrobu.

Ocenę przeprowadzają kompetentni specjaliści, którzy nie brali udziału w badaniach, projektowaniu, wytwarzaniu, instalowaniu, utrzymywaniu, dystrybucji lub przekazania do użytkowania zgłoszonego we wniosku wyrobu w okresie przynajmniej dwóch lat przed zgłoszeniem go do certyfikacji.

Badania wyrobów elektrotechnicznych są prowadzone w laboratoriach badawczych akredytowanych przez PCA w zakresie spełniania wymagań normy [3], działających w strukturze Instytutu:

- Laboratorium Aparatury Rozdzielczej, o numerze akredytacji AB 074,
- Laboratorium Badawcze i Wzorcujące, o numerze akredytacji AB 022,
- Laboratorium Badawcze we Wrocławiu, o numerze akredytacji AB 067.

Jednostka certyfikująca uznaje również sprawozdania z badań wykonanych przez inne laboratoria akredytowane w zakresie spełniania wymagań normy [3] przez Polskie Centrum Akredytacji lub przez inne jednostki akredytujące będące sygnatariuszami porozumień EA MLA lub ILAC MRA

Podczas oceny potwierdza się, czy uzyskano wszystkie niezbędne informacje pozwalające jednoznacznie zidentyfikować wyrób oraz czy potwierdzone jest badaniami spełnienie przez wyrób wymagań, wyspecyfikowanych w normach / dokumentach normatywnych wymienionych we wniosku.

W przypadku wystąpienia niezgodności podczas prowadzonej oceny, jednostka informuje o tym Klienta. Jeżeli Klient będzie zainteresowany kontynuowaniem procesu certyfikacji, otrzyma od jednostki informacje, jakie działania musi podjąć w celu skorygowania niezgodności. Po otrzymaniu dowodów dodatkowych działań, proces oceny prowadzony jest ponownie.

2.3. Przegląd

Przegląd wszystkich informacji i wyników dotyczących oceny przeprowadzany jest w celu potwierdzenia, że wyspecyfikowane w obowiązujących dokumentach normatywnych wymagania zostały spełnione.

Przegląd jest przeprowadzany przez osobę, która nie była zaangażowana w proces oceny i posiada odpowiednie kompetencje.

Pozytywny wynik przeglądu stanowi rekomendację dotyczącą decyzji w sprawie certyfikacji.

2.4. Decyzja w sprawie certyfikacji

Decyzja o wydaniu certyfikatu lub odmowie podejmowana jest przez kierownika Zespołu Certyfikacji Wyrobów Elektrotechnicznych.

Certyfikat, podpisany przez Dyrektora, wydawany jest na trzy lata. Wydany certyfikat potwierdzający spełnienie wymagań, dotyczy jednoznacznie zidentyfikowanych wyrobów reprezentowanych przez próbkę opisaną w sprawozdaniach z badań. Certyfikat potwierdza, że certyfikowana próbka przeszła pomyślnie badania typu i spełnia wymagania przywołanej normy / dokumentu normatywnego. Na drugiej stronie certyfi-

katu wymienione są parametry wyrobu potwierdzone badaniami. Posiadaczem certyfikatu jest wnioskodawca.

Jednostka certyfikująca prowadzi rejestr wydanych certyfikatów, który zawiera:

- identyfikację wyrobu,
- normy, z wymaganiami których zgodność była przedmiotem certyfikacji,
- nazwę klienta,
- informacje o ważności certyfikacji.

Informacje o wydanych certyfikatach udostępniane są na życzenie Klienta.

3. PODSUMOWANIE

Rosnące wymagania rynkowe powodują, że potwierdzanie jakości wyrobów przez niezależną jednostkę certyfikującą, taką jak Jednostka Certyfikująca Wyroby Elektrotechniczne Sieć Badawcza Łukasiewicz – Instytut Elektrotechniki, nabiera coraz większego znaczenia. Certyfikaty informujące o spełnieniu przez dany wyrób wymagań jakościowych i bezpieczeństwa często decydują o jego wyborze przez konsumentów.

Dobrowolna certyfikacja wyrobów, w której decyzję korzystania z certyfikacji podejmuje samodzielnie producent/dostawca, upewnienia go o słuszności dokonanej własnej oceny konstrukcji wyrobu i wydania deklaracji zgodności dla znakowania CE (np. dla wyrobów elektrycznych objętych dyrektywa LVD) lub zdobycia lepszej pozycji swoich wyrobów na konkurencyjnym rynku

Uzyskując certyfikaty dla swoich wyrobów, oferta klienta zwiększa jego konkurencyjność na rynku, również poprzez zwiększenia zasięgu na rynkach zbytu (rynki, gdzie akceptowane są wyłącznie atestowane wyroby), oraz budzi zaufanie klientów.

Często również decyzja korzystania z certyfikacji może wynikać z żądania odbiorcy, którym może być użytkownik końcowy: eksporter, dystrybutor, organizator przetargu lub zamówienia publicznego. Certyfikacja prowadzona w programach typu 1a nie tylko potwierdza zgodność należycie zidentyfikowanego typu wyrobu z wyspecyfikowanymi wymaganiami, ale również daje wysoki stopień zaufania, że kolejne produkowane wyroby spełniają również te wymagania.

LITERATURA

1. PN-EN ISO/IEC 17065:2013-03 Ocena zgodności – Wymagania dla jednostek certyfikujących wyroby, procesy i usługi.
2. PN-EN ISO/IEC 17067:2014-01 Ocena zgodności – Podstawy certyfikacji wyrobów oraz wytyczne dotyczące programów certyfikacji wyrobów.
3. PN-EN 17025:2018-02 Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących.

Przyjęto do druku dn. 13.05.2020 r.

CERTIFICATION OF ELECTROTECHNICAL PRODUCTS CARRIED OUT IN THE ŁUKASIEWICZ RESEARCH NETWORK – INSTITUTE OF ELECTRIAL ENGINEERING

Elżbieta i OGONOWSKA-SCHWEITZER

ABSTRACT *The paper presents the process of voluntary certification of electrotechnical products performed by a competent conformity assessment body independent of the supplier and the recipient. The stages of the certification process implemented in accordance with the type 1a scheme are described. Product groups that are in the scope of certification of a conformity assessment body are given.*

Keywords: *certification, products, scheme, standard, requirements*